

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.
ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ
«ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ, ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 7 Απριλίου 2016 εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση Σχέδιο Νόμου από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Ε. Αποστόλου, με θέμα: **«Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, Μορφές Συλλογικής Οργάνωσης του Αγροτικού Χώρου και άλλες διατάξεις».**

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. αποφάσισε να γνωμοδοτήσει επί του Σχεδίου Νόμου και σύστησε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Γεώργιο Γωνιωτάκη, Γεώργιο Καρανίκα, Ιωάννη Κάκκο, Κωνσταντίνο Σκιαδά, Βασίλη Λύτη.**

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο κ. **Γ. Γωνιωτάκης, Αντιπρόεδρος της Ο.Κ.Ε.** Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας συμμετείχε ως εμπειρογνώμων η **κυρία Άννα-Ανδριανή Μητροπούλου, Νομικός.**

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της τη Δευτέρα 18 Απριλίου 2016. Κατόπιν σχετικής απόφασης της Εκτελεστικής Επιτροπής, η Γνώμη αποστέλλεται στον αρμόδιο Υπουργό και στην Ολομέλεια της Βουλής.

A. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Το υπό αξιολόγηση σχέδιο νόμου του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων, είναι διαρθρωμένο σε **12 Κεφάλαια** και περιλαμβάνει συνολικά **51 Άρθρα**.

Το **Κεφάλαιο Α΄ (Άρθρα 1-3)** περιλαμβάνει **Γενικές Διατάξεις για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς**.

Το **Κεφάλαιο Β΄ (Άρθρα 4-5)** αφορά στη **σύσταση των Αγροτικών Συνεταιρισμών** (όροι σύστασης – καταχώρηση καταστατικού, τύπος-περιεχόμενο καταστατικού).

Το **Κεφάλαιο Γ΄ (Άρθρα 6-8)** αναφέρεται **στις προϋποθέσεις** που πρέπει να πληρούν τα μέλη ενός **Αγροτικού Συνεταιρισμού** και στα **δικαιώματα και υποχρεώσεις** τους.

Το **Κεφάλαιο Δ΄ (Άρθρα 9-10)** αφορά στα θέματα: **συνεταιριστικό κεφάλαιο – συνεταιριστική μερίδα και ευθύνη – υποχρεώσεις του μέλους προς τρίτους**.

Το **Κεφάλαιο Ε΄ (Άρθρα 11-17)** περιλαμβάνει τα θέματα **διοίκησης του Αγροτικού Συνεταιρισμού** (Όργανα Διοίκησης – Γενική Συνέλευση – Διοικητικό και εποπτικό Συμβούλιο – Αρχαιρεσίες).

Το **Κεφάλαιο ΣΤ΄ (Άρθρα 18-20)** ρυθμίζει τα θέματα **κρατικής εποπτείας και ελέγχου των Αγροτικών Συνεταιρισμών**.

Το **Κεφάλαιο Ζ΄ (Άρθρα 21-23)** αφορά στην **οικονομική διαχείριση των Αγροτικών Συνεταιρισμών**.

Το **Κεφάλαιο Η΄ (Άρθρα 24-27)** περιλαμβάνει τις διατάξεις που αφορούν στη **συγχώνευση – πτώχευση – διάλυση - εκκαθάριση των Αγροτικών Συνεταιρισμών**.

Το **Κεφάλαιο Θ΄ (Άρθρο 28)** αναφέρεται στις **ποινικές διατάξεις** κατά των προσώπων που μπορεί να υποπέσουν σε παραβάσεις σχετικά με τη λειτουργία και τον έλεγχο των Αγροτικών Συνεταιρισμών.

Το **Κεφάλαιο Ι΄ (Άρθρα 29-30)** αφορά στις **σχέσεις των Αγροτικών Συνεταιρισμών και του κράτους**.

Το **Κεφάλαιο ΙΑ΄ (Άρθρα 31-41)** περιλαμβάνει διατάξεις για **άλλους συλλογικούς φορείς** (Κλαδικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί, αναγκαστικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί, αγροτικές εταιρικές συμπράξεις, διεπαγγελματικές οργανώσεις, αγροδιατροφικές συμπράξεις της Περιφέρειας κ.α.)

Τέλος το **Κεφάλαιο ΙΒ΄ (Άρθρα 42-52)** περιλαμβάνει **ειδικές και τελικές διατάξεις**.

B. ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

***Εισαγωγική παρατήρηση:** Το Σχέδιο Νόμου απεστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση (κατόπιν αιτήματος της ίδιας) μετά την κατάθεσή του στη Βουλή. Ως εκ τούτου, δεν κατέστη δυνατή η ολοκλήρωση της διαδικασίας γνωμοδότησης παρά μόνο μετά το πέρας των συνεδριάσεων της Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου. Συνεπώς, η Γνώμη κατ' ανάγκη υποβάλλεται απευθείας στον αρμόδιο Υπουργό και στα μέλη της Ολομέλειας της Βουλής εν όψει και της έναρξης της συζήτησής του στο όργανο αυτό την Τετάρτη 20.4.2016.*

Η θεσμοθέτηση των αγροτικών συνεταιρισμών στην Ελλάδα χρονολογείται από το 1914-1915, με το νόμο 602/1915 που αφορούσε όλα τα είδη συνεταιρισμού. Έκτοτε έχουν ψηφισθεί άλλοι πέντε νόμοι (921/1979, 1541/1985, 2196/1993, 2810/2000 και 4015/2011) καθώς και πλήθος τροποποιήσεων των νόμων αυτών. Το υπό συζήτηση σχ/ν αποτελεί συνέχεια της πρακτικής αυτής που κάθε άλλο παρά συνέβαλε στην επίλυση των προβλημάτων των συνεταιρισμών.

Εξετάζοντας τις πρόσφατες νομοθετικές παρεμβάσεις, διαπιστώνεται ότι ο ν. 2810/2000 αποτύπωνε επαρκώς επτά (7) διεθνείς συνεταιριστικές αρχές¹, τις

¹ Οι επτά (7) διεθνείς Συνεταιριστικές Αρχές: (1^η) Εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή, (2^η) Δημοκρατική διοίκηση εκ μέρους των μελών, (3^η) Οικονομική συμμετοχή των μελών, (4^η)

συνεταιριστικές αξίες και ηθικές συνεταιριστικές αξίες, συνεπώς και διευκόλυνε τη συνεταιριστική αυτονομία². Όσοι αγροτικοί συνεταιρισμοί τον ακολούθησαν και κρατήθηκαν μακριά από τον κομματικό εκμαυλισμό λειτουργούν ικανοποιητικά, παρά το πλήθος των εμποδίων, που ακόμη και για αυτούς τέθηκαν, όπως η στρέβλωση στη φορολογική αντιμετώπιση των συνεταιριστικών πλεονασμάτων και η συνεπακόλουθη κατάργηση της συνεταιριστικής εκπαίδευσης.

Δυστυχώς ο νόμος 4015/2011 που ακολούθησε, αντί να διορθώσει τις στρεβλώσεις, που δημιούργησε ο κομματισμός και να προβλέψει μέτρα για την εξυγίανση των συνεταιρισμών, οδήγησε το μεγαλύτερο μέρος των συνεταιρισμών σε υποχρεωτική εκκαθάριση, με τα γνωστά αποτελέσματα της καταστροφής της συνεταιριστικής παρουσίας γενεών αγροτών.

Είναι σαφές ότι παρά τις συνεχείς τροποποιήσεις του θεσμικού πλαισίου, τα **δύο βασικά προβλήματα** στη μέχρι σήμερα λειτουργία των αγροτικών συνεταιρισμών στη χώρα, όπως τα εντοπίζει η Ο.Κ.Ε. **παραμένουν**:

1^ο οι συνεχείς πολιτικές και κομματικές παρεμβάσεις που οδήγησαν σε συσσώρευση ανθρώπινου δυναμικού, υπερπολλαπλάσιου των αναγκών λειτουργίας των συνεταιρισμών και σε πολλές δε περιπτώσεις ανεπαρκών προσόντων και

2^ο ο δανεισμός των συνεταιρισμών από την Αγροτική Τράπεζα με ανορθολογικά κριτήρια.

Η Ο.Κ.Ε. επαναλαμβάνει την πάγια θέση της³ ότι οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις πρέπει να διαθέτουν θεσμικά την αναγκαία αυτονομία αλλά ταυτόχρονα να έχουν εξοπλισθεί και με τα κατάλληλα εργαλεία ώστε να επιλύουν από μόνες τους όλα τα ζητήματα που τις αφορούν. Πρέπει να είναι σαφές ότι οι αγροτικοί συνεταιρισμοί αποτελούν κερδοσκοπικές επιχειρήσεις στις οποίες

Αυτονομία και ανεξαρτησία, (5^η) Εκπαίδευση, πρακτική εξάσκηση και πληροφόρηση, (6^η) Συνεργασία μεταξύ των συνεταιρισμών, (7^η) Ενδιαφέρον για την κοινότητα

² Η πλειοψηφία των διατάξεων του ν. 2810/2000 ταυτίζεται με τις διατάξεις του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 1435 ΕΚ του 2003, ο οποίος διαλαμβάνει το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συνεταιρισμού.

³ βλ. Γνώμη νο 264 της Ο.Κ.Ε. επί του σχ/ν «Θεσμικό Πλαίσιο για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, τις Συλλογικές Οργανώσεις και την Επιχειρηματικότητα του Αγροτικού Κόσμου - Οργάνωση της Εποπτείας του Κράτους» (Νοέμβριος 2011).

τα μέλη τους συμμετέχουν εθελοντικά και επομένως θα πρέπει να αντιμετωπίζονται και από την Πολιτεία ως ανεξάρτητοι φορείς επιχειρηματικής δραστηριότητας που είτε θα λειτουργούν σωστά με βάση τους νόμους της αγοράς, είτε θα κλείσουν.

Κατά συνέπεια, η βελτίωση της κατάστασης στους συνεταιρισμούς και η ανάδειξη των δημιουργικών δυνατοτήτων προϋποθέτει α) απελευθέρωσή του στην πράξη από πολιτικές παρεμβάσεις, β) αντιμετώπισή τους από την Πολιτεία ως επιχειρήσεις και γ) δημιουργία ενός ευέλικτου θεσμικού πλαισίου που θα επιτρέπει στον κάθε συνεταιρισμό να λάβει τα απαραίτητα μέτρα εξυγίανσης με βάση τις δικές του ανάγκες και ιδιαιτερότητες.

Παράλληλα, θα πρέπει να απαντά στις σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο οι συνεταιρισμοί και είναι οι εξής:

- Είσοδος των αγροτικών συνεταιρισμών στον τομέα του λιανεμπορίου.
- Αυτοχρηματοδότηση των συνεταιρισμών, δηλαδή δανεισμός με ποικίλους τρόπους από τα μέλη (πρόσθετες υποχρεωτικές μερίδες, προαιρετικές μερίδες) και από μέλη – επενδυτές μη χρήστες των υπηρεσιών του συνεταιρισμού, (θεσμό που υιοθετεί και το καταστατικό του Ευρωπαϊκού συνεταιρισμού), ώστε να μη εξαρτώνται οι συνεταιρισμοί από τον εξωτερικό δανεισμό, ο οποίος θέτει σε κίνδυνο την αυτονομία τους.
- Μεγαλύτερο άνοιγμά των συνεταιρισμών στην αγορά, συσπείρωση με σκοπό τη μείωση του κόστους για την πραγματοποίηση επενδύσεων.
- Αύξηση των συναλλαγών των συνεταιρισμών με μη μέλη τους.

Η Ο.Κ.Ε. διαπιστώνει ότι παρά τα αναγραφόμενα στην Εισηγητική Έκθεση⁴ το υπό συζήτηση σχ/ν δεν απαντά στα παραπάνω κρίσιμα θέματα όπως άλλωστε και ο νόμος 4015/2011. Ειδικότερα:

1. Σε πλήθος διατάξεων του σχ/ν οι συνεταιρισμοί δεν αντιμετωπίζονται ως κερδοσκοπικές επιχειρήσεις αλλά ως πολιτικοί θεσμοί των οποίων την

⁴ βλ. σελ. 4 της Εισηγητικής Έκθεσης: «το σχ/ν σκόπιμα περιλαμβάνει και κωδικοποιεί μόνο τις ελάχιστες αναγκαίες ρυθμίσεις, αφήνοντας στα καταστατικά τις επί μέρους εξειδικεύσεις, έτσι ώστε αυτές να διαμορφώνονται σε αναλογία με τις ανάγκες των ποικίλων μορφών συνεταιρισμών και τις βλέψεις και τις επιλογές των μελών τους».

εσωτερική διάρθρωση, διοίκηση και λειτουργία παρεμβαίνει το κράτος (π.χ. περιορισμός σε δύο των θητειών των Διοικητικών Συμβουλίων, υποχρεωτικός διορισμός γενικού διευθυντή πάνω από συγκεκριμένο τζίρο, ρύθμιση τρόπου εκλογής Δ.Σ., υπερβολικά μεγάλος απαιτούμενος αριθμός ιδρυτικών μελών, διπλάσιος αριθμός ιδρυτικών μελών για την ίδρυση 2^{ου} συνεταιρισμού στην ίδια περιοχή κοκ.)

2. Διαπιστώνεται μία αναντιστοιχία μεταξύ της Αιτιολογικής Έκθεσης και των διατάξεων του σχ/ν καθώς οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θίγουν στον πυρήνα τους τις διεθνείς συνεταιριστικές αρχές τις οποίες η Αιτιολογική Έκθεση επικαλείται (βλ. κατ' άρθρον παρατηρήσεις).
3. Το σχ/ν περιορίζει την αυτοχρηματοδότηση των συνεταιρισμών με την κατάργηση των πρόσθετων υποχρεωτικών μερίδων και στρεβλώνει την έννοια του μέλους επενδυτή μη χρήστη (άρθρο 9).
4. Οι φραγμοί που θέτει το σχ/ν στη συνεταιριστική συνεργασία την οποία επιτρέπει μόνο σε κλαδικό επίπεδο (άρθρο 31) δημιουργούν πρόσθετα εμπόδια για την είσοδο των αγροτικών συνεταιρισμών στον τομέα του λιανεμπορίου. Επιπλέον, με τους περιορισμούς που τίθενται στην δυνατότητα της συνεργασίας μεταξύ συνεταιρισμών μέσω τοπικών, εθνικών, περιφερειακών και διεθνών δομών, παρεμποδίζεται το άνοιγμα και η συσπείρωση των συνεταιρισμών.
5. Για πρώτη φορά στην ιστορία του θεσμού του αγροτικού συνεταιρισμού τίθεται υπό περιορισμό το ύψος των συναλλαγών των αγροτικών συνεταιρισμών με τρίτους.
6. Η περαιτέρω αύξηση του ελάχιστου αριθμού μελών για την ίδρυση ενός αγροτικού συνεταιρισμού (30 μέλη και 60 μέλη) αξιολογείται αρνητικά. Υπενθυμίζεται ότι ο ελάχιστος αριθμός που υιοθετείται από τις νομοθεσίες των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κυμαίνεται μεταξύ δύο (2) και επτά (7), ενώ ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός για τον

συνεταιρισμό απαιτεί πέντε (5) μέλη⁵. Οι μεγαλύτεροι και επιχειρηματικά βιώσιμοι συνεταιρισμοί είναι πάντα το ζητούμενο. Πρωτεύει όμως η βούληση των μελών να συνεργαστούν και αυτό δεν επιτυγχάνεται με την πίεση του νομοθέτη προς αριθμητική διόγκωση. Η εθελοντική συσπείρωση μεγάλου αριθμού μελών, μπορεί να προέλθει μόνο από κατανόηση των πλεονεκτημάτων που συνδέονται με το μεγάλο επιχειρηματικό μέγεθος και όχι με την υποχρεωτική θέσπιση μεγάλου αριθμού μελών. Σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, στις οποίες οι συνεταιρισμοί απέκτησαν μεγάλο μέγεθος, αυτό δεν οφείλεται στη νομοθεσία, αλλά στη διαπίστωση ότι η συνεταιριστική επιχείρηση είναι ανταγωνιστική, όταν διαθέτει μεγάλη οικονομική επιφάνεια.

7. Όπως έχει τονίσει η Ο.Κ.Ε. και σε προηγούμενη Γνώμη της⁶, η διάθεση στην αγορά του μεγαλύτερου δυνατού ποσοστού της παραγωγής των μελών συνιστά μέτρο της επιτυχίας του συνεταιρισμού. Άλλωστε, τέτοιος κανόνας ισχύει και για τις Ομάδες Παραγωγών. Πρακτικά, όμως, με εξαίρεση τις Ομάδες Παραγωγών, είναι ελάχιστες οι περιπτώσεις συνεταιρισμών που μπορούν να ανταποκριθούν στο κριτήριο αυτό. Η αναφορά στο ποσοστό αυτό ως βασικής αρχής σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να αποτελέσει στοιχείο νομοθετικής ρύθμισης, αλλά καταστατικής.
8. Ο διαχωρισμός των συνεταιρισμών σε αμιγώς γυναικείους γίνεται για πρώτη φορά, στην ιστορία του θεσμού και είναι ατυχής και συνταγματικά ελεγχόμενος, διότι το καταστατικό ενός «γυναικείου» συνεταιρισμού, δεν μπορεί να απαγορεύσει σε έναν άνδρα, ο οποίος πληροί τους λοιπούς όρους του καταστατικού και του νόμου, με μόνη

⁵ Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στην Ολλανδία αρκούν 2 μέλη, στη Δανία (όπου ισχύουν οι κανόνες για τις εταιρίες), το Βέλγιο και την Ιταλία 3 μέλη, στην Ισπανία, τη Φινλανδία, το Λουξεμβούργο, και την Πορτογαλία 5 μέλη και τέλος και στη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο 7 μέλη.

⁶ Γνώμη νο 264 της Ο.Κ.Ε. επί του σχ/ν «Θεσμικό Πλαίσιο για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, τις Συλλογικές Οργανώσεις και την Επιχειρηματικότητα του Αγροτικού Κόσμου - Οργάνωση της Εποπτείας του Κράτους» (Νοέμβριος 2011).

τη διάκριση του φύλου, να εγγραφεί μέλος στον συνεταιρισμό αυτό⁷. Επίσης θέμα ελέγχου συνταγματικότητας, θα δημιουργήσει και η διαφοροποίηση, ως προς τον αριθμό μελών, που κάνει το σχ/ν, προβλέποντας ως ελάχιστο αριθμό για την ίδρυση ενός αγροτικού συνεταιρισμού τα τριάντα (30) μέλη και τα εξήντα (60), ενώ για τους συνεταιρισμούς γυναικών τα τρία (3) μέλη.

9. Προτείνεται να μεταβληθεί ο τίτλος του Σ/Ν και να οριστεί ρητά ότι στους αγροτικούς συνεταιρισμούς υπάγονται και οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών, που είναι οι ΚΑΣ και οι ΚΠΕΑΣ, και οι ΑΕΣ, διότι θα δημιουργηθούν επίσης ερμηνευτικά προβλήματα, κυρίως φορολογικής φύσεως και θα είναι άδικο, αφού και τα νομικά αυτά μορφώματα αποτελούν συνεταιρισμούς.
10. Σε μία εποχή που είναι κοινά αποδεκτή η ανάγκη συγχωνεύσεως δημοσίων οργανισμών με στόχο την αποτελεσματικότερη λειτουργία τους, εν αμφιβόλω τίθεται η σκοπιμότητα ιδρύσεως μίας νέας ανώνυμης εταιρείας δημοσίου συμφέροντος (Ο.Δ.Ι.Α.Γ.Ε.).
11. Στις κατ' άρθρον παρατηρήσεις περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, και μια σειρά από επισημάνσεις που θα πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν για την άρση ατελειών και κενών που υπάρχουν στις επί μέρους διατάξεις του σχεδίου νόμου. Τα προβλήματα αυτά θα έχουν ακόμη μεγαλύτερες συνέπειες και κυρίως νομικές και δικαστικές, ότι καταργείται συνολικά ο ν. 2810/2000. Τα ότι λόγω ατελειών, παραλείψεων, αντιφάσεων και κενών στις διατάξεις του υπό συζήτηση σχ/ν, η εφαρμογή του αναμένεται να δημιουργήσει σημαντικά νομικά προβλήματα και δικαστικές εμπλοκές.

Τέλος, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι με το νόμο αυτό θα πρέπει να ρυθμιστούν και ορισμένα ζητήματα που δημιούργησε ο ν. 4015/2011. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να ρυθμισθεί η τύχη όσων ΕΑΣ, ΚΕΣΕ, ΚΑΣΟ και ΣΕ δεν μετατράπηκαν, για πολλούς λόγους κυρίως όμως, για λόγους νομικών ελλειμμάτων που δημιούργησε ο ν.

⁷ Η Ισότητα ανδρών και γυναικών έχει καθιερωθεί για τους συνεταιρισμούς από το έτος 1844, καθώς είχε αποτελέσει άρθρο στο καταστατικό του Συνεταιρισμού της Ροτσντέιλ.

4015/2011; Θα ήταν σφάλμα να μείνουν εκτός συνεταιριστικού χώρου οι οργανώσεις αυτές, με κίνδυνο συνεταιριστικές περιουσίες γενεών να περιέλθουν στα χέρια ιδιωτών.

Οι ανωτέρω παρατηρήσεις της Ο.Κ.Ε. εξειδικεύονται στη συνέχεια σε κατ' άρθρον παρατηρήσεις.

Γ. ΚΑΤ'ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 1

Ορισμός - Σκοπός - Νομική μορφή

Στην πρώτη παράγραφο δίδεται ο ορισμός του συνεταιρισμού. Υπενθυμίζεται ότι ο παγκόσμιος αποδεκτός ορισμός είναι ο ακόλουθος: *«Συνεταιρισμός είναι μια αυτόνομη ένωση προσώπων που συγκροτείται εθελοντικά για την αντιμετώπιση των κοινών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών και επιδιώξεών τους διά μέσου μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης»*.⁸

Η διαφοροποίηση έγκειται στους όρους «αμοιβαία βοήθεια» και «αλληλεγγύη» οι οποίοι όμως ταυτίζονται εννοιολογικά. Προτείνεται να απαλειφθεί ο ένας εκ των δύο όρων. Λόγοι ασφάλειας του δικαίου συνηγορούν υπέρ του να παραμείνει ο όρος «αμοιβαία βοήθεια» αφού αυτόν χρησιμοποιούσε και ο ν. 2810/2000.

Στην παρ. 4 όπου προβλέπεται η συμπληρωματική εφαρμογή των διατάξεων του εμπορικού και του αστικού δικαίου, θα πρέπει να αποσαφηνισθεί ότι η εφαρμογή είναι «αναλογική».

Άρθρο 2

Γυναικείοι συνεταιρισμοί

Η πρόβλεψη της δυνατότητας να περιέχεται στον Καταστατικό ενός συνεταιρισμού η δυνατότητα αποκλειστικής εγγραφής μόνο γυναικών είναι προφανώς αντισυνταγματική όπως θα ήταν αντισυνταγματική και η πρόβλεψη για συμμετοχή μόνο ανδρών. Είναι διαφορετική η περίπτωση να επικρατεί στην πράξη η συμμετοχή μόνο γυναικών και τελείως διαφορετική να έρχεται το Καταστατικό,

⁸ « A co-operative is an autonomous association of persons united voluntarily to meet their common economic, social, and cultural needs and aspirations through a jointly-owned and democratically-controlled enterprise. (ICA News, No 5/6 1995, σελ.3).

κατόπιν μάλιστα πρόβλεψης του κοινού νομοθέτη και να επιτρέπει κλειστούς συνεταιρισμούς με κριτήριο το φύλο.

Επιπλέον, προβληματική νομικά είναι και θέσπιση διαφορετικών προϋποθέσεων για τη δημιουργία των γυναικείων συνεταιρισμών σε σχέση με τους λοιπούς συνεταιρισμούς.

Σε ό,τι αφορά την παρ. 3, η θέση της είναι στο άρθρο 29 αφού, από την ίδια της τη διατύπωση προκύπτει ότι αφορά όλους τους συνεταιρισμούς και όχι μόνο τους γυναικείους.

Άρθρο 3

Περιφέρεια - Έδρα – Επωνυμία

Προβλέπεται ότι το καταστατικό ορίζει την έδρα και την περιφέρεια του συνεταιρισμού.

Η λέξη περιφέρεια θα πρέπει να διαγραφεί δεδομένου ότι από την έδρα προκύπτει και η περιφέρεια.

Άρθρο 4

Όροι σύστασης - Καταχώριση καταστατικού

Το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και της ανάπτυξης της επιχειρηματικής δραστηριότητα είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα. Η θέσπιση ενός περιορισμού ως προς τον ελάχιστο αριθμό μελών πρέπει να μην ξεπερνάει κάποια εύλογα όρια.

Ο ν. 2810/2000 προέβλεπε επτά μέλη κατ' ελάχιστον. Ο παρών νόμος κινούμενος στο ίδιο πνεύμα με το ν. 4015/2011 (που είχε αυξήσει τον αριθμό σε 20) αυξάνει τον ελάχιστο αριθμό στα τριάντα (30) και παράλληλα δείχνει να αγνοεί ότι βασική συνεταιριστική αρχή είναι η μεταβλητότητα του αριθμού των μελών και του κεφαλαίου.

Με τη ρύθμιση αυτή κατ' αρχήν θα δημιουργηθούν σημαντικά πρακτικά προβλήματα αφού η μεταβολή του αριθμού των μελών και του κεφαλαίου θα θέτει διακόπτει τη λειτουργία ενός συνεταιρισμού ενώ θα ήταν δυνατόν μετά από

μερικούς μήνες ή και χρόνια να αυξηθεί εκ νέου ο αριθμός των μελών και του κεφαλαίου.

Με δεδομένες και τις σχετικές παρατηρήσεις της Γενικής Αξιολόγησης, η διάταξη αυτή θα πρέπει να αναθεωρηθεί καθώς η εθελοντική συσπείρωση μεγάλου αριθμού μελών, μπορεί να προέλθει μόνο από κατανόηση των πλεονεκτημάτων που συνδέονται με το μεγάλο επιχειρηματικό μέγεθος και όχι με την υποχρεωτική θέσπιση μεγάλου αριθμού μελών που θα οδηγήσει σε διαγραφές από το μητρώο και δικαστικές διαμάχες.

Ειδικότερα ως προς τη διαγραφή από το Μητρώο, αυτό πρέπει να αποτελεί μια καταγραφή όλων των αγροτικών συνεταιρισμών της χώρας, εφόσον υποβληθούν σε αυτό τα απαραίτητα, για την νομική ύπαρξη του συνεταιρισμού στοιχεία, ώστε να ελέγχεται η νόμιμη λειτουργία του. Η διαγραφή του αγροτικού συνεταιρισμού από το Μητρώο, πρέπει να γίνεται μόνο αν συνάγεται εγκατάλειψη του σκοπού του ή διαπιστώνεται η μη νόμιμη λειτουργία του. Αυτά θα διαπιστωθούν από το Δικαστήριο. Σε κάθε περίπτωση, δεν πρέπει να συγχέεται η έννοια του Μητρώου με αυτή του Ελέγχου και της Εποπτείας.

Το τρίτο εδάφιο της παρ. 1, αναφέρει ότι *«Για τη σύσταση δεύτερου ΑΣ με τις ίδιες δραστηριότητες εντός της ίδιας δημοτικής ή τοπικής κοινότητας απαιτείται διπλάσιος αριθμός ιδρυτικών μελών, δηλαδή 60»*.

Η διάταξη δείχνει να αντιμετωπίζει, όπως και ο ν. 1541/1985, το συνεταιρισμό ως ένα συνδικαλιστικό όργανο, π.χ. το Εργατικό Κέντρο, όπου υπάρχουν όντως λόγοι της ύπαρξης μιας μόνο οργάνωσης. Ο συνεταιρισμός όμως πρέπει να αντιμετωπίζεται ως επιχείρηση και όχι ως πολιτικός θεσμός. Και η ύπαρξη περισσότερων επιχειρήσεων, εφ' όσον κατά τα λοιπά πληρούν τα αναγκαία κριτήρια, οδηγεί σε μεγαλύτερο ανταγωνισμό και είναι επιθυμητός στόχος και όχι απευκταίο ενδεχόμενο.

Άρθρο 5

Τύπος - Περιεχόμενο καταστατικού

Θα πρέπει να προστεθεί διάταξη που να ορίζει ότι το καταστατικό μπορεί επίσης να προβλέπει και να ρυθμίζει θέματα, που δεν ρυθμίζονται από τον νόμο αυτό, εντός του πλαισίου που ο νόμος αυτός το επιτρέπει.

Άρθρο 6

Μέλος ΑΣ

Η διάταξη της παρ. 2 αναφέρεται στα μέλη-επενδυτές. Ο σχετικός ορισμός μπορεί να οδηγήσει σε σύγχυση της έννοιας αυτής με τον κάτοχο «προαιρετικής μερίδας» που είναι μια διακριτή μέρα.

Προτιμότερο είναι να υιοθετηθεί ο ορισμός του καταστατικού του ευρωπαϊκού συνεταιρισμού:

«Το καταστατικό, μπορεί να προβλέπει την εγγραφή στο συνεταιρισμό μελών επενδυτών, μη χρηστών. Τα μέλη επενδυτές είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία συμμετέχουν στο συνεταιριστικό κεφάλαιο, αλλά δεν χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του συνεταιρισμού. Οι όροι και οι προϋποθέσεις εισόδου και εξόδου, τα δικαιώματα, οι υποχρεώσεις και η δυνατότητα και οι προϋποθέσεις συμμετοχής στη γενική συνέλευση, στο Διοικητικό Συμβούλιο, ή στο Εποπτικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού, των μελών επενδυτών, καθορίζονται από το καταστατικό. Στην περίπτωση που το καταστατικό προβλέπει ότι τα μέλη επενδυτές συμμετέχουν στη γενική συνέλευση του συνεταιρισμού με δικαίωμα ψήφου, ο συνολικός αριθμός των ψήφων δεν μπορεί να υπερβαίνει το 25% του συνολικού αριθμού των ψήφων που διαθέτουν τα μέλη του συνεταιρισμού. Τα μέλη επενδυτές δεν συμμετέχουν στον σχηματισμό της απαρτίας στη γενική συνέλευση».

Άρθρο 7

Εγγραφή - Αποχώρηση - Διαγραφή μέλους ΑΣ

Μεταξύ άλλων, προβλέπεται η απαγόρευση εγγραφής μελών τους τρεις τελευταίους μήνες πριν τις εκλογές. Για το τρίμηνο αυτό, θα πρέπει να γίνει διάκριση της ιδιότητας τους μέλους από αυτή του δικαιώματος εκλέγειν και

εκλέγεσθαι. Με άλλα λόγια, δε θα πρέπει να απαγορευθεί η εγγραφή μέλους στο τελευταίο τρίμηνο πριν τις εκλογές αλλά χωρίς το δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι και η σχετική πρόβλεψη να τεθεί στο άρθρο για τις αρχαιρεσίες.

Η παρ. 5 προβλέπει ότι «Μετά την αποχώρηση ή τη διαγραφή του μέλους του ΑΣ, οι συνεταιρικές μερίδες του επιστρέφονται στην ονομαστική τους αξία μέσα σε ένα (1) έτος από την ημερομηνία που το μέλος έχασε τη συνεταιριστική του ιδιότητα.»

Σκόπιμο θα ήταν το εν λόγω θέμα να ρυθμίζεται με διάταξη του κανονισμού, δεδομένου ότι ύψος των μερίδων δεν είναι το ίδιο, για όλους τους συνεταιρισμούς.

Άρθρο 8

Δικαιώματα και υποχρεώσεις μέλους

Θα πρέπει να διευκρινισθεί ο όρος «τα είδη συμμετοχής» που αποτελεί ένα από τα θέματα που, κατά το νόμο, πρέπει να ορίζει το καταστατικό.

Προβλέπεται, μεταξύ άλλων, και το δικαίωμα του μέλους να λαμβάνει αντίγραφα των βιβλίων του συνεταιρισμού.

Ο συνεταιρισμός, όπως κάθε επιχείρηση, έχει κατ' αρχήν δικαίωμα στην εμπιστευτικότητα των βιβλίων του και θα πρέπει να βρεθεί η χρυσή τομή μεταξύ αυτού του δικαιώματος και του δικαιώματος πληροφόρησης των μελών του. Η διάταξη δεν δείχνει να έχει αναζητήσει αυτή τη χρυσή τομή. Σκόπιμο θα ήταν να υιοθετηθεί η ακόλουθη διάταξη του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συνεταιρισμού:

«Κάθε μέλος που διατυπώνει σχετικό αίτημα στην γενική συνέλευση, δικαιούται να λάβει πληροφορίες εκ μέρους του Δ.Σ. για τις δραστηριότητες του ΑΣ, που έχουν σχέση με τα θέματα, για τα οποία, μπορεί να λάβει απόφαση η γενική συνέλευση, σύμφωνα με το άρθρο 14 του παρόντος. Στο μέτρο του δυνατού οι πληροφορίες δίδονται κατά την εν λόγω γενική συνέλευση. Το Δ.Σ μπορεί να αρνηθεί την παροχή πληροφοριών, μόνο εφόσον ενδέχεται να επιφέρει σοβαρή ζημία στον ΑΣ, ή είναι ασυμβίβαστη με την εκ του νόμου υποχρέωση εχεμύθειας. Σε περίπτωση άρνησης παροχής πληροφοριών σε ένα μέλος, το μέλος αυτό μπορεί να ζητήσει να καταχωρηθεί στα πρακτικά της γενικής συνέλευσης το αίτημά του και ο προβληθείς λόγος άρνησης».

Η παρ. 3 ρυθμίζει λεπτομερώς διάφορα λειτουργικά ζητήματα που θα πρέπει να ρυθμίζονται από το Καταστατικό ανάλογα με τις επιθυμίες των μελών και τις ιδιαιτερότητες του κάθε συνεταιρισμού . Η ανελαστική ρύθμισή τους από το νομοθέτη ή θα δυσχεράνει τη λειτουργία του συνεταιρισμού ή θα οδηγεί σε συνεχείς τροποποιήσεις του νόμου που βεβαίως είναι απευκταία. Δεν πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας ότι η Δανία, η οποία δεν έχει συνεταιριστικό νόμο, έχει το πλέον ανεπτυγμένο συνεταιριστικό κίνημα στην Ευρώπη.

Συναφώς αξιολογείται και η παρ. 4 που αφορά στη με αυξημένη απαρτία πλειοψηφία απαλλαγή ενός μέλους από υποχρέωση που θέτει η παρ. 3. Τέτοιες διατάξεις υπάρχουν σε Καταστατικά συνεταιρισμών και ορθότερο θα ήταν να παραμείνουν σε αυτό το νομικό επίπεδο.

Η παρ. 6 αναφέρεται στην εθελοντική εργασία που παρέχει το μέλος του ΑΣ προς αυτόν, ανάλογα με τις ανάγκες του προβλέποντας ότι δεν θεωρείται ότι παρέχεται στο πλαίσιο σχέσης εξαρτημένης εργασίας.

Τα μέλη των αγροτικών συνεταιρισμών που παρέχουν την εργασία τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην διάταξη αυτή, δεν ασφαλίζονται στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Άρθρο 9

Συνεταιριστικό κεφάλαιο - Συνεταιρική μερίδα

Εισαγωγικά στο άρθρο αυτό, επισημαίνεται ότι περιέχει τις ίδιες ρυθμίσεις με το αντίστοιχο του ν. 2810/2000 με τη διαφορά όμως ότι καταργεί την πρόσθετη υποχρεωτική μερίδα.

Ως προς αυτή τη διαφοροποίηση, θα πρέπει να υπομνησθούν τα ακόλουθα: ο Συνεταιρισμός σύμφωνα με τις αρχές του είναι αυτοβοηθούμενος οργανισμός. Αυτό σημαίνει ότι ο συνεταιρισμός δανείζεται και προσελκύει κεφάλαια από τα μέλη του. Είναι κοινά αποδεκτό ότι ο δανεισμός του συνεταιρισμού από τις Τράπεζες πρέπει να αποτελεί την έσχατη επιλογή του Συνεταιρισμού. Έτσι ένα είδος πρόσθετης χρηματοδότησης είναι και η πρόσθετη υποχρεωτική μερίδα, η οποία αποτελεί συνάρτηση της συναλλαγής του μέλους με τον συνεταιρισμό. Αν ένα μέλος έχει μικρή παραγωγή και την παραδίδει ολόκληρη στο συνεταιρισμό του, μπορεί να

αποκτήσει μια μερίδα, η οποία είναι ούτως ή άλλως υποχρεωτική για την απόκτηση της ιδιότητας του μέλους. Η μια μερίδα διαθέτει μια ψήφο. Όμως υπάρχουν μέλη με μεγάλη παραγωγή, τα οποία και παραδίδουν μεγαλύτερη ποσότητα προϊόντων και προφανώς προμηθεύονται από τον συνεταιρισμό περισσότερα εφόδια. Τα μέλη αυτά μπορεί να συνεισφέρουν οικονομικά, περισσότερα στο συνεταιρισμό. Τους δίδεται λοιπόν η δυνατότητα να αγοράσουν από τον συνεταιρισμό περισσότερες μερίδες, ώστε ο Συνεταιρισμός να αυξήσει τα κεφάλαιά του. Επιβραβεύοντας τη συνέπεια και την συνεισφορά αυτή του μέλους, ο συνεταιρισμός μπορεί να χορηγήσει και πρόσθετες ψήφους, οι οποίες είναι ανάλογες με τις συναλλαγές του μέλους, όμως δεν μπορεί να είναι περισσότερες από τρεις συνολικά. Και τούτο, διότι πρέπει να διασφαλίζεται η δημοκρατική λειτουργία του θεσμού. Συνεπώς αποστολή της πρόσθετης υποχρεωτικής μερίδας είναι η προσέλκυση κεφαλαίων στον Συνεταιρισμό δεδομένου ότι στόχος πρέπει να είναι ο περιορισμός της ανάγκης για προσφυγή στο δανεισμό.

Η παράγραφος 2 προβλέπει, ως μεταβατική διάταξη, ότι «αν μέλη ΑΣ που υφίστανται και λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου κατέχουν πρόσθετες υποχρεωτικές μερίδες, είτε επιστρέφονται οι μερίδες αυτές στην ονομαστική τους αξία, αυξημένη ή μειωμένη, ανάλογα με τα αποτελέσματα της τελευταίας χρήσης, είτε μετατρέπονται σε προαιρετικές μερίδες, σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού.»

Θα πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι η επιστροφή της αξίας των πρόσθετων υποχρεωτικών μερίδων, σημαίνει μείωση του συνεταιριστικού κεφαλαίου. Όμως οι συνεταιρισμοί έχουν υπαχθεί σε διάφορα επενδυτικά προγράμματα με βάση το ύψος του κεφαλαίου τους. Για το λόγο αυτό ακριβώς, πολλές φορές τα μέλη δεσμεύονται από το Καταστατικό όσον αφορά στον χρόνο παραμονής τους στον συνεταιρισμό, προκειμένου να υπάρχει σταθερότητα του κεφαλαίου, λόγω ειλημμένων οικονομικών υποχρεώσεων. Είναι η μόνη περίπτωση που κάμπτεται, για ορισμένη χρονική περίοδο ή αρχής της ανοικτής θύρας.

Η παρ. 3 προβλέπει την καταβολή του 50% τουλάχιστον της ονομαστικής αξίας της υποχρεωτικής συνεταιριστικής μερίδας με την εγγραφή του νέου μέλους. Καλό θα ήταν να ρυθμίζονται αυτά τα θέματα από το Καταστατικό.

Άρθρο 11

Όργανα διοίκησης

Ορθά επαναφέρεται ο θεσμός του Εποπτικού Συμβουλίου που είχε καταργηθεί από το ν. 2810/2000. Η κατάργηση αυτή είχε αρνητικά αποτελέσματα όσον αφορά στα διαχειριστικά αποτελέσματα των Διοικητικών Συμβουλίων, τα οποία ενεργούσαν χωρίς έλεγχο από τα ίδια τα μέλη του συνεταιρισμού. Για το λόγο αυτό επιμένουμε ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι αναγκαίος.

Δεδομένου όμως ότι η ανάγκη αυτή ελέγχου δε συναρτάται μόνο από τον αριθμό των μελών αλλά και από τον όγκο των συναλλαγών, θα πρέπει να προστεθεί, διαζευκτικά, και λόγος σύστασης Εποπτικού Συμβουλίου συναρτώμενος με τον όγκο των συναλλαγών.

Άρθρο 12

Γενική συνέλευση - Αρμοδιότητες - Σύγκληση

Η παρ. 1 προβλέπει ότι δεν μπορεί να εκλεγεί Πρόεδρος της Γ.Σ. ένα μέλος του Δ.Σ. Καλό θα είναι τέτοια ζητήματα να ρυθμίζονται από το Καταστατικό του Συνεταιρισμού.

Στην περίπτωση (ιγ) της παρ. 2 που απαριθμεί τις αρμοδιότητες της Γ.Σ. προβλέπεται και η λήψη απόφασης για τη συγκρότηση και λειτουργία Ομάδων Παραγωγών, που όμως έχει καταργηθεί. Αντίθετα, πρέπει να προστεθεί στη σχετική αρμοδιότητα η περίπτωση της συγκρότησης και λειτουργίας Ενώσεων Οργανώσεων Παραγωγών.

Η παρ. 7 που αφορά στη λειτουργία αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης σε περίπτωση που ο ΑΣ έχει περισσότερα από 50 μέλη είναι υπερβολικά λεπτομερειακή.

Η διάταξη ότι αν ο συνεταιρισμός έχει περισσότερα από 500 μέλη, μπορεί να εκλέγει αντιπροσωπευτική γ.σ είναι αρκετή. Τα επιπρόσθετα να αφεθούν στον κάθε συνεταιρισμό να τα ορίσει σύμφωνα με τις ανάγκες του. Αυτές οι οριζόντιες

ρυθμίσεις, προϋποθέτουν ότι όλοι οι ρυθμιζόμενοι συνεταιρισμοί είναι ίδιοι, κάτι που όμως δεν συμβαίνει.

Τα πλεονεκτήματα, όμως, από τη λειτουργία της αντιπροσωπευτικής Γ.Σ. μπορεί να αναιρεθούν στην πράξη από τη δυνατότητα που δίδεται από το νόμο να συγκαλείται έκτακτη γενική συνέλευση όλων των μελών εάν το ζητήσει το 1/20 τουλάχιστον των μελών. Θα πρέπει η δυνατότητα αυτή να περιορισθεί είτε με σημαντική αύξηση του ορίου αυτού είτε με περιορισμό ως προς πόσο συχνά μπορεί να ζητηθεί κάτι τέτοιο.

Άρθρο 13

Απαρτία γενικής συνέλευσης

Στο τέλος της παρ. 1 που καθορίζει την απαρτία θα πρέπει να προστεθεί η φράση «σύμφωνα με το εδάφιο 1 της παραγρ. 1 του άρθρου 12».

Άρθρο 14

Αποφάσεις γενικής συνέλευσης

Οι παρ. 1 καθορίζουν την αναγκαία πλειοψηφία για τη λήψη αποφάσεων. Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι η αναφορά στα «παρόντα μέλη» αφορά μόνο τους έχοντες δικαίωμα ψήφου.

Στην παράγραφο 4 που προβλέπει ότι η Γ.Σ. αποφασίζει για την ανάκληση ή μη των μελών του Δ.Σ. σε περίπτωση μη απαλλαγής του τελευταίου, θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι κάτι τέτοιο γίνεται σε περίπτωση κατά την οποία προκύπτουν από την έκθεση των ελεγκτών παράνομες πράξεις.

Άρθρο 15

Προσβολή αποφάσεων γενικής συνέλευσης

Η παρ. 1 που αφορά στις παράνομες ή αντικαταστατικές αποφάσεις θα πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να προβλέπει την ακυρωσιμότητα και όχι την ακυρότητά τους.

Άρθρο 16

Διοικητικό και εποπτικό συμβούλιο

Η παρ. 1, μεταξύ άλλων, θέτει όριο δύο συνεχόμενων θητειών για μέλη του Δ.Σ. και του Εποπτικού Συμβουλίου.

Για μια ακόμη φορά ο νομοθέτης αντιμετωπίζει το συνεταιρισμό ως ένα πολιτικό όργανο και όχι ως αυτό που είναι, μια επιχείρηση. Τα μέλη του Δ.Σ. κρίνονται από τα οικονομικά αποτελέσματα της διαχείρισης και εάν κριθούν θετικά από την πλειοψηφία των μελών δεν τίθεται θέμα καθεστωτικής νοοτροπίας, όπως αναφέρει η εισηγητική έκθεση.

Στην παρ. 7 ορίζεται ότι τα μέλη του Διοικητικού και του Εποπτικού Συμβουλίου ευθύνονται προσωπικά και εις ολόκληρον για κάθε ζημιά που προκάλεσαν στον ΑΣ με δόλο ή βαρεία αμέλεια. Η δημιουργία αυτή της προσωπικής ευθύνης και για τα μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου δε λαμβάνει υπ' όψιν της ότι το όργανο αυτό δεν ασκεί διαχείριση αλλά έλεγχο της διαχείρισης από πλευράς του Δ.Σ. Το μέγεθος αυτό της ευθύνης για τα συμμετοχή σε ένα όργανο όπως το Ε.Σ. που δεν ασκεί διοίκηση θα λειτουργήσει ως αντικίνητρο στη προθυμία μελών του ΑΣ που χωρίς να ενδιαφέρονται για θέση στο Δ.Σ. θα μπορούσαν να προσφέρουν ως μέλη του Ε.Σ.

Η παρ. 10. ορίζει ότι «Τα μέλη του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου δεν αμείβονται. Με απόφαση της γενικής συνέλευσης μπορεί να προβλέπεται αμοιβή του Προέδρου του διοικητικού συμβουλίου, εφόσον ο κύκλος εργασιών του ΑΣ υπερβαίνει τα δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ».

Το ζήτημα θα πρέπει να επαφίεται στα Καταστατικά υπό την προϋπόθεση, βέβαια, ότι τη σχετική απόφαση θα λαμβάνει η Γενική Συνέλευση και όχι το Δ.Σ.

Η παρ. 11 προβλέπει την υποχρέωση διορισμού Γενικού Διευθυντή σε περίπτωση που ο κύκλος εργασιών του ΑΣ υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο ευρώ.

Ο αξιοποίηση ενός Γενικού Διευθυντή μπορεί να αποδώσει θετικά αποτελέσματα για ένα ΑΣ αλλά δεν πρέπει να επιβάλλεται δια νόμου. Σε καμία επιχείρηση δε γίνεται κάτι τέτοιο και ούτε θα διανοείτο κανείς να το κάνει δια νόμου.

Η παρ. 12 επιβάλλει υποχρέωση δήλωση πόθεν έσχες για τους προέδρους των Δ.Σ. και τους γενικούς διευθυντές των συνεταιρισμών. Με την ευκαιρία αυτής

της ρύθμισης, η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να τονίσει ότι τα τελευταία χρόνια έχει επεκταθεί η υποχρέωση υποβολής τέτοιων δηλώσεων σε ένα τεράστιο αριθμό ατόμων, που δεν έχουν καμία σχέση με την άσκηση δημόσιας εξουσίας. Η επέκταση αυτή, πέραν από αδικαιολόγητη, καθιστά, εκ των πραγμάτων, δυσχερή αν όχι αδύνατο τον ουσιαστικό έλεγχο των πρόσωπων για τα οποία πράγματι δημιουργήθηκε ο θεσμός του πόθεν έσχες.

Η παρ. 13 προβλέπει ότι τα μέλη των διοικητικών και εποπτικών συμβουλίων ΑΣ παρακολουθούν άπαξ, κατά τη διάρκεια των πρώτων έξι (6) μηνών της θητείας τους, τη βασική συνεταιριστική εκπαίδευση για θέματα όπως είναι ιδίως ο σκοπός, η φιλοσοφία και ο τρόπος οργάνωσης, διαχείρισης και λειτουργίας των ΑΣ, με σεμινάρια που οργανώνονται από το Ταμείο Αγροτικής Συνεταιριστικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που προβλέπεται από το άρθρο 39.

Είναι χρήσιμη η κατάρτιση των στελεχών αλλά πριν την εύκολη –και δαπανηρή- λύση της δημιουργίας ενός ακόμη νομικού προσώπου στο δημόσιο τομέα θα πρέπει να εξετάζονται όλες οι εναλλακτικές λύσεις και, εν προκειμένω η δυνατότητα επιμόρφωσης με μέριμνα των ίδιων των συνεταιρισμών. Για το θέμα αυτό, ισχύουν και οι παρατηρήσεις στο άρθρο 39.

Θετικά κρίνεται η δυνατότητα διεξαγωγής των συνεδριάσεων του Δ.Σ. μέσω τηλεδιάσκεψης.

Άρθρο 17

Αρχαιρεσίες

Στην παρ. 1 τίθεται ποσόστωση στον αριθμό των γυναικών υποψηφίων για μέλη του Δ.Σ. και του Ε.Σ. των ΑΣ. Οι ποσοστώσεις είναι ένας μηχανισμός που ταιριάζει σε πολιτικούς οργανισμούς και δε θα πρέπει να μεταφέρονται σε επιχειρηματικά όργανα.

Στην παρ. 1, μεταξύ άλλων, προβλέπεται η διεξαγωγή των αρχαιρεσιών από εφορευτική επιτροπή της οποίας προεδρεύει δικαστικός λειτουργός που διορίζεται από το Πρωτοδικείο της έδρας του ΑΣ.

Και πάλι ο θεσμός αντιμετωπίζεται ως πολιτικός-συνδικαλιστικός θεσμός και όχι ως επιχείρηση. Επειδή ενδεχομένως να υπάρχουν περιπτώσεις που απαιτείται η παρουσία δικαστικού λειτουργού, αυτός που είναι σε καλύτερη θέση να εκτιμήσει

την ανάγκη είναι ο ίδιος ο συνεταιρισμός. Θα πρέπει λοιπόν η σχετική ρύθμιση να αφεθεί στα Καταστατικά των ΑΣ που θα μπορούν να προβλέψουν τον ορισμό δικαστικού λειτουργού εφ' όσον το ζητήσει ένας ελάχιστος αριθμός μελών.

Στην παρ. 3 τίθεται από το νομοθέτη όριο στον αριθμό των σταυρών προτίμησης (1/3 των μελών του Δ.Σ. ή του Ε.Σ.). Η διάταξη μεταχειρίζεται το συνεταιρισμό ως συνδικαλιστικό όργανο στο οποίο προέχει η αναλογική εκπροσώπηση κάποιων πολιτικών ομάδων. Το Δ.Σ. όμως ενός συνεταιρισμού δεν είναι η μικρογραφία ενός κοινοβουλίου αλλά ασκεί επιχειρηματική πολιτική και δεν μπορεί η λειτουργία του να παρακωλύεται από κατακερματισμό σε διάφορες ομάδες.

Στην παρ. 8 προβλέπεται ως κώλυμα εκλογής η περίπτωση που το υποψήφιο μέλος του ΑΣ «δεν τηρεί τις υποχρεώσεις του, όπως αυτές προβλέπονται στον παρόντα νόμο και στο καταστατικό» και ότι αυτό «βεβαιώνεται εγγράφως για κάθε μέλος που είναι υποψήφιο ενώπιον της εφορευτικής επιτροπής από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου του ΑΣ πριν την έναρξη της εκλογικής διαδικασίας».

Η ρύθμιση αυτή είναι εξαιρετικά γενική και άνευ περιεχομένου, για την εδώ εξεταζόμενη περίπτωση. Αν παραμείνει η διάταξη, οι εκλογές των Δ.Σ. θα κρίνονται στα Δικαστήρια. Εάν ένα μέλος δεν τηρεί τις υποχρεώσεις του, διαγράφεται από το Συνεταιρισμό.

Στην παρ. 9 προβλέπεται ότι το καταστατικό ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, τα θέματα διαδικασίας «εκλογής» των αντιπροσώπων του ΑΣ σε άλλα νομικά πρόσωπα όπου συμμετέχει, που δεν ρυθμίζονται στον παρόντα νόμο.

Θα πρέπει να προστεθεί και η φράση «ή ορισμού» δίπλα στη λέξη «εκλογής» αφού οι αντιπρόσωποι σε άλλα νομικά πρόσωπα δεν εκλέγονται κανονικά.

Άρθρο 18

Κρατική εποπτεία αγροτικού συνεταιρισμού

Η διάταξη διευρύνει σε μεγάλο βαθμό την εποπτεία και τον έλεγχο αφού περιλαμβάνει και τον έλεγχο της επιχειρηματικής δράσης των συνεταιρισμών. Προτείνεται η επαναφορά του άρθρου 16 του ν. 2810/2000 που δεν ξέφευγε από τα όρια του ελέγχου νομιμότητας και της υποβοήθησης του έργου των ΑΣ.

Άρθρο 19

Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων

Σημειώνεται η επισήμανση που έγινε στην αρχή των κατ' άρθρον παρατηρήσεων αναφορικά με τον τίτλο του νομοσχεδίου: όλα τα νομικά πρόσωπα της παρ. 1 του παρόντος είναι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις. Δεν μπορεί ένας ΑΣ να είναι Αγροτικός Συνεταιρισμός και μια Ένωση των ΑΣ να μη είναι Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση. Για το λόγο αυτό, τόσο ο τίτλος του νομοσχεδίου όσο και του παρόντος άρθρου θα πρέπει να αναδιατυπωθεί.

Θα πρέπει από την παρ. 2 να απαλειφθεί η εξουσιοδότηση προς τον Υπουργό να «τροποποιεί» τη μορφή, το περιεχόμενο και τη διαδικασία καταγραφής στο βαθμό που αυτά καθορίζονται από τον ίδιο το νόμο. Η υπουργική απόφαση δεν μπορεί να τροποποιεί διατάξεις νόμου.

Άρθρο 20

Καταχώριση των αγροτικών συνεταιρισμών στο μητρώο

Μεταξύ των συνυποβαλλόμενων δικαιολογητικών για την καταχώριση στο Μητρώο προβλέπεται και ένα «συνοπτικό επιχειρησιακό πλάνο διάρκειας τριών (3) ετών για τη λειτουργία τους, που περιγράφει τις δραστηριότητες τους σε συγκεκριμένους τομείς παραγωγής, τις ποσότητες που πρόκειται να διαχειριστούν, τις προγραμματισμένες δράσεις και τυχόν επενδυτικά σχέδια που προτίθενται να αναλάβουν για την υλοποίησή του.»

Το έγγραφο αυτό δεν είναι δυνατόν να περιλαμβάνεται σε ένα κρατικά τηρούμενο μητρώο.

Στην περίπτωση (δ) της παρ. 3 προβλέπεται ότι ως τις 30.6 κάθε χρόνου θα υποβάλλεται ηλεκτρονικά στο Μητρώο «Υπεύθυνη δήλωση του Προέδρου του διοικητικού συμβουλίου ότι τα μέλη του ΑΣ παραδίδουν την παραγωγή τους ή/και προμηθεύονται τα εφόδιά τους, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 8.»

Η διάταξη αυτή ίσχυσε και το 2011 αλλά ουδέποτε εφαρμόσθηκε. Θα πρέπει να αξιολογηθούν εκτιμηθούν οι λόγοι μη εφαρμογής τους πριν περιληφθεί μια διάταξη που ενδεχομένως να μην εφαρμοσθεί και πάλι.

Άρθρο 21

Έλεγχος

Στην παρ. 7 προβλέπεται η δυνατότητα των ελεγκτών να ζητήσουν από το Δ.Σ. τη σύγκληση έκτακτης Γ.Σ. αναφέροντας τα προς συζήτηση θέματα και η υποχρέωση του τελευταίου να τη συγκαλέσει.

Καλό θα ήταν να προβλεφθεί τι γίνεται σε περίπτωση αδράνειας του Δ.Σ.

Άρθρο 23

Διαχειριστικό υπόλοιπο – Πλεονάσματα – Κέρδη – Τηρούμενα βιβλία

Υπενθυμίζεται η παρατήρηση που έχει, λόγω της σημασίας του θέματος, περιληφθεί στη Γενική Αξιολόγηση για την παρ. 2 του άρθρου σύμφωνα με την οποία το Καταστατικό θέτει περιορισμούς στον όγκο των συναλλαγών του ΑΣ με τους τρίτους. Παρόμοια διάταξη δεν υπάρχει πουθενά στην ελληνική νομοθεσία για νομικό πρόσωπο με εμπορική ιδιότητα και δραστηριότητα.

Άρθρο 24

Συγχώνευση

Παρά την αναλυτική ρύθμιση της συγχώνευσης, υπάρχουν ερωτήματα που θα πρέπει να αποσαφηνισθούν:

α) Πώς γίνεται η μεταγραφή των ακινήτων στον ΑΣ που προέρχεται από την συγχώνευση;

β) Πώς μεταβιβάζονται τα αυτοκίνητα και οι άδειες λειτουργίας;

γ) Το σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης, θα πρέπει να λάβει την μορφή συμβολαιογραφικού εγγράφου, ή η απόφαση του Δικαστηρίου που εγκρίνει το καταστατικό και την συγχώνευση, πρέπει να περιλάβει πλήρη περιγραφή όλων των μεταβιβαζόμενων, διότι πρόκειται περί καθολικής διαδοχής και το υποθηκοφυλακείο απαιτεί, σύμφωνα με τον νόμο, τίτλο, για την μεταγραφή.

Παράλληλα, επισημαίνεται ότι δεν θα πρέπει να καταργηθεί για τους συνεταιρισμούς η αρμοδιότητα της Επιτροπής του άρθρου 9 του ν. 2190/1920.

Ορθότερο θα ήταν να περιληφθούν στη διάταξη αυτή οι φοροαπαλλαγές της συγχωνεύσεως που προβλέπονται στο άρθρο 29.

Άρθρο 25

Πτώχευση

Οι διατάξεις δε λαμβάνουν υπ' όψιν το νέο πτωχευτικό κώδικα καθώς βασίζονται στο ν. 2810/2000. Το Σ/Ν πρέπει να περιλάβει διατάξεις αντίστοιχες και ανάλογες βεβαίως, του πτωχευτικού κώδικα, ο οποίος είναι εκσυγχρονισμένος και εύλογα εικάζεται ότι θα συμβάλει στη βελτίωση της πτωχευτικής διαδικασίας στη χώρα μας.

Άρθρο 26

Λύση ΑΣ

Η παρ. 2 για τη μείωση των ιδίων κεφαλαίων του ΑΣ σε ύψος μικρότερο από το 1/5 του συνεταιριστικού κεφαλαίου, δείχνει να ακολουθεί τη διάταξη του ν. 4015/2011 (άρθρο 19 παρ.3γ περίπτ. εε). Και εκείνη όμως η διάταξη είχε δημιουργήσει πολλά προβλήματα στην εφαρμογή της. Θα πρέπει να επανεξετασθεί υπό το πρίσμα της αποσαφήνισης του επιδιωκόμενου σκοπού. Θα πρέπει να οριστεί ρητά ,ότι μέχρι τον κατά οποιοδήποτε τόπο ορισμό εκκαθαριστών, προσωρινά χρέη εκκαθαριστή ασκεί το ΔΣ.

Άρθρο 27

Εκκαθάριση ΑΣ

Στην παρ. 5 ορίζεται ότι «ο εκκαθαριστής κάθε μορφής επιχείρησης και ο εκκαθαριστής κληρονομίας υποχρεούται εντός μηνός από την ανάληψη των καθηκόντων του να κοινοποιεί πρόσκληση για αναγγελία απαιτήσεων του Δημοσίου προς τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών και στον Διοικητή του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων».

Η διάταξη είναι προφανώς ειλημμένη από άλλο νόμο αφού εδώ μία είναι η επιχείρηση, ο συνεταιρισμός και βεβαίως δεν υπάρχει κληρονομία.

Άρθρο 29

Οικονομικές ενισχύσεις - Φορολογικές απαλλαγές - Κίνητρα

Η παρ. 5 που αφορά στη φορολόγηση των πλεονασμάτων διαχειριστικής χρήσης που διανέμονται στα μέλη και στα μέλη επενδυτές θα πρέπει να αναδιατυπωθεί με σαφέστερο τρόπο, δεδομένου μάλιστα ότι δεν προκύπτει η διαφοροποίηση της μεταχείρισης των μελών και των μελών επενδυτών.

Η παρ. 7 παραπέμπει στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 47 του ν. 4172/2013 σε ό,τι αφορά τη διανομή ή την κεφαλαιοποίηση της υπεραξίας που προκύπτει από την πώληση των ακινήτων των ΑΣ.

Η διάταξη θα πρέπει να επανεξετασθεί γιατί στην περίπτωση των συνεταιρισμών η υπεραξία δεν κεφαλαιοποιείται αφού ισχύει η αρχή του αδιανέμητου της συνεταιριστικής νομοθεσίας. Συνεπώς δεν ισχύει ότι σχετίζεται με κεφαλαιοποίηση.

Άρθρο 30

Δικαιούχοι οικονομικών ενισχύσεων, φορολογικών απαλλαγών και κινήτρων

Η διάταξη αυτή συνδέει την εγγραφή στο Μητρώο με το δικαίωμα πρόσβασης σε οικονομικές ενισχύσεις, φορολογικές απαλλαγές, αναπτυξιακά προγράμματα κ.λπ.

Οι βαρειές συνέπειες της μη εγγραφής ή της διαγραφής από το Μητρώο καθιστούν πιο επιτακτική την ανάγκη –που τονίσθηκε και στο αντίστοιχο άρθρο για το Μητρώο- να αποτελεί αυτό ένα απλό σύστημα καταγραφής για την πιστοποίηση της συνδρομής των τυπικών προϋποθέσεων ίδρυσης και της έναρξης νόμιμης λειτουργίας, όπως συμβαίνει σε όλες τις επιχειρήσεις και όχι αξιολόγησης της επιχειρηματικής πολιτικής των ΑΣ.

Άρθρο 31

Κλαδικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί

Η διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ συνεταιρισμών είναι θεμιτή και αναγκαία. Η συγκεκριμένη όμως διάταξη, που έρχεται πράγματι να διορθώσει το ν. 4015/2011 που κατάργησε τη δυνατότητα των συνεταιρισμών να ιδρύουν μεταξύ τους Ενώσεις και Κοινοπραξίες θέτει μία σειρά από περιορισμούς που θα αναιρέσουν το σκοπό που φέρεται να εξυπηρετεί.

Συγκεκριμένα, η διάταξη, α) επιτρέπει την συνεργασία, μόνο επιλεκτικά δηλαδή μόνο μεταξύ κλαδικών συνεταιρισμών (ενώ είναι γνωστό ότι στη χώρα μας στην χώρα μας το μεγαλύτερο μέρος των συνεταιρισμών είναι γενικού σκοπού και ορθά είναι), β) απαιτεί ένα συγκεκριμένο αριθμό κλαδικών συνεταιρισμών για να επιτρέψει την συνεργασία, δηλαδή τουλάχιστον 7 και γ) καθορίζει την εδαφική περιφέρεια μέσα στην οποία θα συνεργαστούν οι συνεταιρισμοί.

Οι περιορισμοί αυτοί δεν εξυπηρετούν κάποια ορατή λογική, μη έχοντας σχέση με την επιχειρηματική δράση και ανάπτυξη και αντίθετα υπονομεύουν την εφαρμογή της διάταξης.

Άρθρο 32

Μετατροπή Αναγκαστικών Συνεταιρισμών

Θα πρέπει να διατυπωθεί χωρίς επιφυλάξεις και περιορισμούς ότι μετατροπή αναγκαστικών συνεταιρισμών σε ελεύθερους, γίνεται μόνο εφόσον το ζητήσει η γενική συνέλευση των μελών.

Άρθρο 33

Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις

Οι αγροτικές εταιρικές συμπράξεις είναι συνεταιρισμοί. Συνεπώς, το βασικό θεσμικό τους πλαίσιο θα πρέπει να ρυθμίζεται από το νόμο για τους συνεταιρισμούς και συμπληρωματικά από το ν. 2190/1920.

Άρθρο 34

Διεπαγγελματικές οργανώσεις

Οι διεπαγγελματικές οργανώσεις είναι ένας πολύ σημαντικός θεσμός σε πολλές χώρες της Ευρώπης και θα πρέπει να αξιοποιηθεί και στη χώρα μας. Η διάταξη όμως είναι πολύ συνοπτική και δε ρυθμίζει σημαντικά θέματα όπως η έννοια του αγροτικού τομέα, οι πόροι, η εποπτεία και ο έλεγχος τα ποσοστά αντιπροσωπευτικότητας και εκπροσώπησης κ.λπ. Το ενωσιακό πλαίσιο στο οποίο παραπέμπει η διάταξη δεν έχει επαρκή εξειδίκευση (ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο αντίστοιχος νόμος στην Ισπανία περιλαμβάνει 70 άρθρα).

Επίσης, ο όρος «διεπαγγελματική ένωση» δεν είναι συμβατός με τον περιορισμό της δυνατότητας συμμετοχής μόνο σε παραγωγούς. Για να είναι διεπαγγελματική θα πρέπει να περιλαμβάνει ή και την εμπορία ή και την μεταποίηση ή/και την διακίνηση των προϊόντων του τομέα. Η διάταξη, όπως τίθεται δεν καθορίζει ένα εθνικό πλαίσιο λειτουργίας των διεπαγγελματικών οργανώσεων και δεν αναφέρεται στην θεσμοθέτηση των περιφερειακών οργανώσεων.

Άρθρο 37

Ομάδες παραγωγών, οργανώσεις παραγωγών και Ενώσεις Οργανώσεων Παραγωγών

Και αυτή η διάταξη αφορά ένα θεσμό που δεν υπάρχει στη χώρα μας και είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Θα πρέπει να τύχει πιο ενδελεχούς επεξεργασίας.

Μεταξύ άλλων, θα πρέπει να ερμηνευθεί, τι σημαίνει ότι μέρος νομικής οντότητας, που αναφέρεται κατωτέρω στον ορισμό, μπορεί να αναγνωρισθεί ως οργάνωση παραγωγών σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 39

Ταμείο αγροτικής συνεταιριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Με τη διάταξη αυτή ιδρύεται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «Ταμείο αγροτικής συνεταιριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης» σκοπός του οποίου είναι «η χρηματοδότηση, ο συντονισμός και η παρακολούθηση εφαρμογής επιμορφωτικών προγραμμάτων συνεταιριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των μελών των ΑΣ, των διοικητικών

και εποπτικών τους συμβουλίων, καθώς και των γενικών διευθυντών, των λοιπών διευθυντικών στελεχών και των εργαζόμενων στους ΑΣ.»

Κατ' αρχήν, επαναλαμβάνεται η παρατήρηση στο άρθρο 16 ότι δηλαδή η ΟΚΕ βλέπει με σκεπτικισμό τη δημιουργία νέων νομικών προσώπων στο δημόσιο τομέα όταν ο σκοπός τους μπορεί να εξυπηρετηθεί από υπάρχουσες δομές και μάλιστα με πρωτοβουλία των ιδίων των συνεταιρισμών.

Επιπλέον η πρόβλεψη της χρηματοδότησης του νομικού αυτού προσώπου από τη διανομή του πλεονάσματος των συνεταιρισμών δεν ευσταθεί ούτε νομικά ούτε δικαιοπολιτικά αφού οι συνεταιρισμοί είναι κερδοσκοπικές επιχειρήσεις στις οποίες δεν είναι δυνατόν να επιβληθεί υποχρεωτική χρηματοδότηση για την εκπαίδευση των ιδίων των μελών και στελεχών τους. Η εκπαίδευση των στελεχών είναι ζήτημα που πρέπει να επιλύεται από τον ίδιο το συνεταιρισμό και το καταστατικό του. Ο συνεταιρισμός είναι αυτός που θα υποστεί τις συνέπειες από την τυχόν ανεπαρκή εκπαίδευση των στελεχών του.

Άρθρο 40

Ενιαία ψηφιακή βάση για την ιχνηλασιμότητα των συνεταιριστικών αγροτικών προϊόντων

Η δημιουργία ψηφιακής βάσης για την ιχνηλασιμότητα των αγροτικών προϊόντων είναι βεβαίως αναγκαία αλλά δεν είναι δυνατόν να περιορισθεί μόνο στα συνεταιριστικά προϊόντα και όχι στο σύνολο των προϊόντων. Κάτι τέτοιο θα ευνοήσει τις επιχειρήσεις ιδιωτών, δηλαδή τους μη συνεταιρισμένους παραγωγούς. Θα πρέπει να υπάρχει σχετική διεύρυνση του πεδίου κάλυψης της ψηφιακής βάσης.

Άρθρο 41

Ίδρυση Οργανισμού Διαχείρισης Ακινήτων Γαιών και Εξοπλισμών (ΟΔΙΑΓΕ)

Με την παρ. 1 ιδρύεται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (ΝΠΙΔ) με την μορφή της Ανώνυμης Εταιρίας, με την επωνυμία «Οργανισμός Διαχείρισης Ακινήτων, Γαιών και Εξοπλισμών. Σκοποί του νέου αυτού οργάνου είναι, μεταξύ άλλων, η ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αγροτικής οικονομίας διαμέσου της καλύτερης δυνατής

αξιοποίησης της δημόσιας γης που είναι κατάλληλη για αγροτική εκμετάλλευση, η έρευνα για την ανάπτυξη της υπαίθρου, Η διατήρηση και η δημιουργία βιώσιμων αγροτικών εκμεταλλεύσεων και η βελτίωση της απόδοσής τους με την ανάληψη κατάλληλων επενδυτικών πρωτοβουλιών και την εισαγωγή σύγχρονης τεχνολογίας και σύγχρονων πρακτικών διαχείρισης, η Η υποστήριξη των αγροτών σε θέματα αποδοτικής διαχείρισης της γης και του εξοπλισμού και η διευκόλυνση της εγκατάστασης νέων αγροτών σε παραγωγικά αποδοτικές αγροτικές εκτάσεις, η διάθεση κινητών και ακινήτων σε πιλοτικά συνεργατικά σχήματα και νέους αγρότες για την ανάπτυξη βιώσιμων αγροτικών εκμεταλλεύσεων κ.λπ.

Οι σκοποί είναι επιχειρηματικής και ερευνητικής φύσεως. Σε ό,τι αφορά τους σκοπούς επιχειρηματικής φύσεως, πρέπει να σημειωθεί ότι το κράτος δεν μπορεί να είναι επιχειρηματίας και όποτε το αποπειράθηκε στη χώρα μας –και όχι μόνο- απέτυχε.

Σε ό,τι αφορά τους ερευνητικούς σκοπούς, αυτοί θα πρέπει να εξυπηρετηθούν από τις υπάρχουσες δομές, και συγκεκριμένα ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.

Άρθρο 50

Μεταβατικές διατάξεις

Σε σχέση με το «Μητρώο Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Διεπαγγελματικών Οργανώσεων» ισχύουν οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν επί του άρθρου 10 και της λειτουργίας του Μητρώου.

Στην παρ. 2 προβλέπεται πως όσοι Συνεταιρισμοί δεν προσαρμόσουν το καταστατικό τους στο νέο νόμο εντός ενός έτους από την ψήφισή του, θα διαγραφούν από το Μητρώο.

Αυτό πρακτικά σημαίνει πως όσοι συνεταιρισμοί έχουν λιγότερα από 30 μέλη, θα πρέπει ή να κλείσουν σε ένα χρόνο ή να αναζητήσουν νέα μέλη χωρίς να έχουν την άνεση να επιλέξουν με κριτήριο την πραγματική δυνατότητα συνεργασίας με τα άτομα αυτά. Σε κάθε περίπτωση, η εξέλιξη θα είναι δυσμενής για τους συνεταιρισμούς. Και εάν ακόμη δε γίνει δεκτή η πρότασή μας να απαλειφθεί η αύξηση του ορίου των μελών σε 30, τουλάχιστον μπορεί να προβλεφθεί ότι κάτι τέτοιο θα ισχύσει για νέο-ιδρυόμενους συνεταιρισμούς.

Η παρ. 4 προβλέπει πως οι ΚΕΣΕ του ν. 2810/2000 που λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου, υποχρεούνται να μετατραπούν σε ΚΕΑΣ ή ΚΑΣ, με απόφαση των γενικών τους συνελεύσεων, μέσα σε ένα (1) έτος από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής, ΚΕΣΕ που δεν έχουν μετατραπεί δεν υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Υπενθυμίζεται ότι οι ΚΕΣΕ, σύμφωνα με την διάταξη της διατήρησής τους έχουν αποκτήσει σωματειακή ουσιαστικά νομική μορφή. Εύλογα τίθεται το ερώτημα πώς θα μετατραπούν σε ΚΕΑΣ ή ΚΑΣ που έχουν εμπορική ιδιότητα.

Άρθρο 51

Καταργούμενες διατάξεις

Με το άρθρο αυτό καταργείται, μεταξύ άλλων, το άρθρο 33 του ν. 2810/2000 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 7 του ν. 4015/2011. Ο νομοθέτης με μία απλή διάταξη, για την οποία δεν ένιωσε καν την ανάγκη να εξηγήσει στην αιτιολογική έκθεση, καταργεί τη νομοθετική κατοχύρωση της ΠΑΣΕΓΕΣ, ενός ιστορικού θεσμού της κοινωνίας των πολιτών που ιδρύθηκε από το 1915, με το άρθρο 85 του ν. 602/1915. Ο νομοθέτης παραγνωρίζει όχι μόνο την ιστορία αυτή αλλά και το ρόλο που διαδραματίζει σήμερα η ΠΑΣΕΓΕΣ και ακόμη περισσότερο που μπορεί να διαδραματίσει στο μέλλον. Η ΠΑΣΕΓΕΣ δεν είναι συνεταιρισμός, όπως άλλωστε και το ισχύον δίκαιο αναφέρει. Δεν είναι επιχείρηση αλλά ένα όργανο εκπροσώπησης των αγροτών το οποίο μετέχει σε σημαντικά όργανα κοινωνικού διαλόγου. Ο νομοθέτης στο σφάλμα της υπέρμετρης νομικής ρύθμισης των συνεταιρισμών που επιχειρεί παραβλέποντας την ιδιότητά τους ως επιχειρήσεις, έρχεται και προσθέτει το ακριβώς αντίθετης κατεύθυνσης σφάλμα: απορρυθμίζει τη μόνη πτυχή του συνεταιρίζεσθαι που δεν είναι επιχειρηματική, δηλαδή το θεσμό πανελλήνιας εκπροσώπησης των συνεταιρισμένων αγροτών, το θεσμό που μετέχει στον κοινωνικό διάλογο σε μια εποχή που η οικονομία και η κοινωνία έχει ανάγκη από τον κοινωνικό διάλογο όσο ποτέ άλλοτε. Η κατάργηση αυτή της νομικής κατοχύρωσης θα δημιουργήσει, μεταξύ άλλων, και πρόβλημα εκπροσώπησης των αγροτών της χώρας μας σε μία σειρά από επιτροπές.

